

ПРАВДА

137 KRAKÓW
Biblioteka Jagiellońska

Виходить щотижня.

Адреса Редакції і Адм.

„ПРАВДА“

Львів, вул. Кльоновича
ч. 8, II. пов.

Телефон 4—48,

ПЕРЕДПЛАТА

в краю: Річно 10 зол. Піріч-
но 5 зол. Чвертьрічно 2 зол.

50 сот. Місячно 1 зол.

За кордоном: Річно 2 амер.
долари або їх рівновартість.

Поодинокі числа коштують 20 сот.

Велика самоїздова катастрофа

В Варшаві самоїзд-дорожка зударився з приватним самоїздом. Ці, що сиділи в приватному самоїзді випали на брук. Бжозовський, урядник тютюн. мо-

нополю, погіб, а його батько й мати важко ранені. Полк. Квапінський, що їхав автодорожкою теж ранений. Оба шофери вийшли ціло.

ПАПСЬКА ДЕРЖАВА

На знімці бачимо вид папської держави з лету літака.

Справа німецького відшкодування

В Парижі відбуваються від довгого часу наради комісії знатоків, яка м визначити, яке відшкодування має заплатити Німеччина державам бувшогантанти, за воєнні страсти.

Держави ті зажадали були, щоби Німеччина платила їм через 58 літ по 2 мільярди і 200 мільонів золотих марок річно, що дало би загальну суму відшкодування 40 мільярдів марок ураз із процентами. В відповідь на те Німеччина заявила, що годиться лише на 37 річних рат по 1 мільрд і 650 мільонів марок. Се загально дало би таку суму, яку держави антанти винні Америці. Натомість Німеччина не згодилася поносити коштів повоєнної відбудови.

Таку відповідь в імені Німеччини дав представник її д-р Шахт. Заявив він рішучо, що Німеччина інакше в ніякий спосіб не згодиться. Сказав далше, що Німеччина згодилася би сповнити жадання антанти лише тоді, коли дістане назад т. зв. морський коритар, який займає Польща. Крім того мусіли би звернути Німеччині її давні кольонії та перевести в її користь ревізію шлесської границі.

Комісія отсе рішуче пропозиції Німеччини відкинула. Рішуча заява д-ра Шахта викликала в цілім політичнім світі велике вражіння. Вся ворожа Німеччині преса остро осуджує ту заяву Німеччини. Однак державні мужі антанти мусять числитися з так рішучим становищем Німеччини. Краший їм один воробець у жмені ніж ціле їх стадо — але на даху.

Свідчить про се те, що нарад не зірвали. Обі сторони будуть мали змогу ще добре виторгнутися, та одні другим що дещо вступлять.

П о ж е ж і

В забудуваннях Михайла Яремчука в Порічу Любінським, пов. Городок, вибухла пожежа наслідком хибної будови комина. Огонь скоро поширився й захопив будинки шістьох господарств, причім згоріло 2 штуки худоби, 5 безрог і майже весь мертвий інвентар враз із запасами харчів. Шкода 20 тисяч зол. — В селі Волочинові, в Жидачівщині, повсталала пожежа в господарстві Івана Вереша, що згоріло зівсім ураз із

і мертвим інвентарем та хліборобськими приладами. Вереш сам ратував своє майно, та коли хотів вивести зі стайні корову, сильно полікся, а корова згинула. Що був вітер, огонь перекинувся на мешкальний дім Миколи Свідрика, де згоріла майже половина дому. Тільки тому, що все населення кинулося рятувати, вдалося спинити пожежу. Шкоди є понад 6.000 зол. Причина пожежі невідома, та підозрівають підпал.

Протирелігійна пропаганда в школі

Большевицька влада оголосила в урядових „Ізвестіях“, що в Москві, в середніх школах є ще 42 відсотків віруючих учнів, що суперечить комуністичним засадам і програмі. Щоби зробити цьому кінець, комісаріят освіти виробив но-

ву програму для середніх шкіл, в якій вставлено як головний предмет протирелігійну пропаганду.

Згаданий розпорядок викликав велике розгорячкування серед батьків.

Нові меморіяли

Представники держав Малої Антанти, Польщі й Греції передали генеральному секретареві Союзу Народів пять однозвучних меморіялів у справі національних меншостей. В цих меморіялах згадані держави виступають рішучо проти всякого поширення уповноважень Союзу Народів в справі охорони національних меншостей. Комітет трьох, що його вибрала Рада Союзу Народів для зложення звіту в справі національних меншостей, збирається в Лондоні 28. квітня під головуванням англ. міністра Чемберлена. Комітет займеться всіма меморіялами, які дістав генеральний секретаріат Союзу.

ІВАН ГЛАДИЛОВИЧ.

Робітниче питання й Церква

(За Юрієм Бенінгзеном).

ЗМІСТ: Зрозуміння ваги й потреби розв'язки робітничого питання. — Як треба розуміти зацікавлення соціалістів робітничим питанням перед війною? — Що спричинили соціалісти? — Яке становище Церкви? — Чого треба було, щоб прийшло зрозуміння для науки Папи Льва XIII?

Вступ.

Страшна воєнна хуртовина, що поглибила нужду широких верств населення через ще більше їх зубожіння — принесла одначе людству — одно велике добро: зрозуміння ваги т. зв. соціального згл. робітничого питання і зрозуміння, у відповідальних людей, потреби — се питання успішно розв'язати. Сим питанням займалися колись виключно соціалісти, але не в цілях, щоб його успішно розв'язати й біді мільйонів мас працюючих людей зарадити! Соціалісти й комуністи цікавилися й заступалися за права визискуваних робітників тільки тому, щоб могли заспокоїти свою пекельну ненависть до Бога, до Христа та Його Церкви й до людства і його духових (культурних) вартостей. І як бачимо, з сеї ненавистницької праці соціалістів — прийшло для робітників а також і для хліборобів то страшне нещастя, що його називаємо сьогодні комунізмом або большевизмом. Приклад Росії й України, де соціалісти „розв'язали“ робітниче питання й де большевики завели свій „соціалістичний рай“ для працюючих — це відстрашаючий взір і документ руйнівної і протихристиянської спроби

розв'язувати без Бога робітниче питання. В страшній нужді, в голоді й холоді мільйони безталанних українських і російських працюючих людей відпокутовують свою віру в правдивість голошеної соціалістами „науки“.

Робітничим питанням займалася вже здавен давна і наша Свята Католицька Церква. Устами Своїх Провідників на землі, дала вона найправдивіше й найясніше освітлення робітничого питання і разом найправдивіші й найдодільніші орудники (способи) як сьому лихові, сій найбільшій болячці нинішнього світа зарадити.

На жаль — вірні Католицької Церкви й провідні державні мужі Європи не дуже слухали сих глибоких слів Намістників Христових. Дуже мало уваги присвятили вони свого часу науці Папи Льва XIII. про робітниче питання. Треба було аж великої світової війни, треба було сього бездонного моря крові, сліз й плачу нещасного людства — щоби збудилися й відозвалися людські сумління. Треба було аж сього страшного нещастя й живого доказу пекельної сили Антихриста, нинішнього большевизму й комуні на Україні й в Росії, щоб люде сі зрозуміли — що вже найвищий час, що вже оправді одинацята година, і тому треба в покорі перед Богом і зі святою апостольською любов'ю в серці — приступити до розглянення лиха „робітничого питання“ й до його якнайскорішої направи.

І нині цілий світ звертає очі на Апостольську Столицю й вже покірно прислухується до того апостольського слова Папи Льва XIII., котрий ще в 1891 р. у своїй енцикліці (письмі) „Рерум новарум“ (про робітниче питання) пред-

ставив се велике лихо й подав вказівки як йому зарадити.

Чого вчить Папа Лев XIII., сей соціальний, як Його називали, Папа?

I.

ЗМІСТ: Капіталісти й бідняки. — Що кажуть перші, а що фальшиві „оборонці“ других? — Чи можна їм вірити? — Кого слухати?

Кожний думаючий чоловік, що не тільки жне життям сотворіння (спить, їсть і п'є), але й застановляється над окружаючим життям його ближніх (громадянства) — бачить перед собою два ворожо проти себе настроєні табори: капіталістів, тобто людей, котрі посідають фабрики, великі маєтки, банки й гроші — та людей незасібних, отже робітників, селян й мійську бідноту.

Перші, тобто капіталісти запевнюють, що власність — річ усвячена, що на приватній власності спирається розцвіт й сила держави й тому всі сили державні повинні бути спрямовані в тім напрямі, щоби сю власність забезпечити. При тім вони забувають, а може й нарочно замовчують, що дев'ять десятих населення, себто аж дев'ять людей на кожних десять, взагалі ніякої власності такої не посідають, за котру варт булоб старатися й дбати і цю ледви чи найдеться серед них хто небудь такий, щоб думав над обороною приватної власності.

Противники капіталістів, соціалісти, відмовляють знова людям права на деякі роди власності. Вони навіть настоюють над тим, щоби багатим людям відобрати їх власність і поділити по рівну між всіма. При тім соціалісти замовчують те, що таке зрівняння, такий

I. П.

Покарана ворожнеча

Сумно-веселе оповідання.

Лопатка Роман, Андрухів Петро та Віхтик Антін, заможні господарі з села Горівчани були собі сусіди й уже від останніх громадських виборів вороги на життя й смерть. Кожен із них хотів бути війтом. Кожного з них мучила нестримна честилюбність грати в селі першу скрипку, як то кажуть. І як воно звичайно в цьому життю буває, так склалося й тутечки: де двох свариться, там користає третій. Та тут сварилося трьох, трьох добивалося війтівської палиці. Їх спір задумав використати четвертий, найхитріший у селі Гаврило Смичок. Він хоч не Жидок, держав у селі шинок і також від давна мрів про війтівську палицю. Щоб дійти до мети підюджував всіх трьох кандидатів на війта одного проти другого. А як вони жерлися з собою, він зібрав своїх прихильників у коршмі, зробив їм тамечки приєм і дійсно: він став війтом, а три кандидати на війта попилися в дурні, бо навіть не ввійшли до громадської ради.

Та була ще інша причина їх ворожнечі. Там у куті, де їх сади припирали до себе, невподалік від потоку, був шматок мурави, що мав вид гострого трикутника. В селі звали цей кутяк „Косою“. Десят-

ки літ ніхто не журився цим пустим шматком землі, де безтурботно качалася сільська дітвора та паслися гуси. Аж теперечки впало нараз Віхтикови, що „Коса“ належить до його городу. Само собою не могли й не хотіли на це пристати його оба сусіди й відразу завели суперечку за „гусячу/толоку“. Суперечка перейшла в суд. В суді тягнулося, як звичайно довго, заки перейшло всі інстанції, аж вкінці найвищий суд рішив несподівано: до ні одного з трьох позивників не належить оспорювана „Коса“, тільки до громади, бо це громадська земля з давних давен.

Усім трьом не лишилося теперечки ніщо, як тільки з боєм сердець заплатити адвокатів, що їх кожен із них узяв був собі на свою оборону. Три доктори сміялися тепер таксамісінько в кулаки, як колись Гаврило Смичок, як став війтом, а Антін, Роман і Петро ненавиділися тепер ще більше, як давніш, бо кожен із них неначе бачив в особах своїх противників своє власне нещастя.

Таке напруження умів мусіло довести до вибуху, а добру нагоду до цього дав празник у сусідньому селі. Всі три були на празнику в своїх рідних, чи знайомих. А що там приймали їх по господарськи, то їм уже таки добре курилося з чубів. Як пізнім вечером вертали в Горівчани, то на всі боки „заганяли ногами качок“. Поглядали на себе з коса, та не говорили ввесь час ніщо.

Аж, як дійшли до „Коси“, заспівав п'яним голосом Антін:

*„Бодай туча налетіла, бодай громи били,
Моїх любих сусідоньків бодай попалили“.*

Само собою, що Роман і Петро не могли цього слухати спокійно. Як кіт, п'єс і індик кинулися на себе враз, на сліпо били вколо себе палицями, не зважаючи кого й куди бють, бо кожному з них було байдуже кого попаде палюкою, а ревіли так, мов голодні бики. Якось так склалося, що туди переходив поліціант, він приступив до них тай розірвав розярених сусідів. Що вони потурбували себе взаємно аж до крові, зробив він донесення до суду й усі три мусіли просидіти в „Івановій хаті“ дві неділі та пристати на хліб і воду, щоб потім амудріти. Та ба й така „курація“ не врозумила їх.

Коли знову вернули до своїх жінок, сварки почалися на ново. То Віхтикови влетів камінь у вікно, то Петрови хтось клямку намастив нечистотою, то Лопатка найшов на своєму подвірі вбиту курку. І так суд не мав спокою з цими трьома сварливцями.

Віхтик мав великого старого kota й назвав його для придирки „Петром“. Петро знов мав люту кудлату собаку, що кликав її „Віхтик“, а Лопатка мав перісту корову, що її інакше не міг ніяк назвати, тільки чудернацько: „Петровіхтиця“. В кожній хвилині можна було почути приманчиві оклики: „Петре, ти безрого!“

поділ перепровадити, приводить як се вже й сталося на Великій Україні й в Росії, до нової нерівності, навіть ще більш несправедливої, як колись була.

Отже хто має слухність? Кого маємо слухати? Чи є взагалі хтонебудь, що зумів би нас навчити правди й котрого слово ми могли б спокійно й по совісті прийняти за правдиве?

Так. — Є. Ми вже у вступі назвали, хто се. Коли Намістник Христовий говорить про справи віри й обичаїв, то се безсумнівна істина (правда), яку кожний вірний син Христової Церкви повинен прийняти.

Тому 38 літ виложив Папа Лев XIII. свій і Христової Церкви погляд на „робітничі питання“. Се був голос Пастиря, поставленого Самим Христом пасти Його стадо, й колиб люде повірили тоді Його словам, то дуже можливо не було б тих страшних війн, ні революцій, котрі ми пережили. Застановімся отже, що писав Папа в 1891 році.

Передовсім Св. Отець ясно очеркує (опреділює) недугу, на котру хворіє людство: Се поділ на багатирів і на бідняків.

(Дальше буде.)

Зі світа

Грізний вибух.

В Монахії, в Німеччині на одній із улиць вибух збірник із етером, який везли тягаровим самоходом. Жертвою вибуху впали 4 особи, які віднесли тяжкі рани. Численні прохожі вийшли з легкими ушкодженнями. Одна каварня, перед якою слідував вибух, цілком знищена.

„Марш, Віхтику!“ „Жери, Петровіхтице“. Кожний із них трьох брав ці прізвища до себе та відплачувався пекольним криком і лайкою.

Таке воно було й в один гарячий червневий день, десь так під літню перемогу сонця. Важко тяжіла спека над селом й заспані джмелі жуміли навколо жовтих соняшників у городях і молочіїв, чи то кульбаб, що цвили на муравниках та в садах. А гень далеко над горою знімалася туча, що її село так боїться, бож вона може знищити все живнво.

Вже було з полудня. Парібки й поденні наємники лежали на сіні в шобах, щоб припочати в полудне, а наймички доїли корови, що їх саме пригнали пастухи з пасовища. Господині годували свині, а господарі теж спочивали або в саді, або в холодній світлиці. Дехто йшов до вийтової коршми, щоби там „прохолодитися“ чарчиною оковитої, або склянчиною пива.

Петро сидів у світлиці та попивав пиво, що принесла слуга з коршми. Пив, обтирав вус із піни тай знов „холодився“ пиво попиваючи.

— Ну, — сказав він — як уже випорожнив увесь збанок пива. — Тепер чоловік добре прохолодився, можна йти під грушку спочати.

І подався в садок під грушку, що росла по той бік струмка тай поклався в м'ятку траву, ще й подушину підложив під голову, а лице наклав ширококрисим

Повінь на Україні.

Столицю совітської України, Харків навістила на днях грізна повінь. Низше положені ділянки міста залиті цілком. Около 650 домів найшлося під водою. Кілька осіб утопилося.

Альбанія італійською колонією.

Недавно гостив в Альбанії італійський підсекретар стану Гранді. Завданням його гостини було навязати тісну зв'яз між Італією та Альбанією. Як один з проявів цієї зв'язи є це, що Італія дає Альбанії позичку в сумі одного мільярда лірів. В заміну за це Італія дістає від

альбанського уряду різні концесії. Цим самим італійський капітал загосподарується на добре в Альбанії.

Замах на віцекороля Індії.

Невідомі справники підкопали залізничний шлях, яким мав їхати віцекороль Індії. Припускають, що тут маєтсья до діла з пляновим замахом індійських націоналістів.

Вибух на кораблі.

На кораблі „Венізелос“ в дорозі з Крети до Марсильї наступив вибух бензини. Капітан і залага схоронилися на

ЦИГАНИ-ЛЮДОЇДИ

В Кошицах, у Чехословаччині відбувається величезний процес проти ватаги ромунських циганів. Ватага та нападає по дорогах на переїжджаючих

людей. Цигани грабили їх, убивали, а вбитих варили та пекли й живилися людським мясом. В той спосіб з'їли вони кільканайцять осіб.

капелюхом, щоб муха не тяла. Стара вже була грушка, стара. Ще прапрадід Петра посадив її, казали, та хто там знає, може й іще старша. Заплющив очі, щоб передіриматися та щось спання не йшло. Відкинув капелюх, добув капшук із тютюном із кишені, люльку зза халяви й набив її тютюном. Це найбільша приємність Петрова осьтакечки лягти під грушкою та люльку пакати. Тут ні жінка не докучає, ні діти, ба навіть мухи не такі докучні як у хаті. Хоч на дворі жара, то з землі, з трави холодом дише. Ба, й стара грушка гиям похитує тай холодить. Зівсім осьтакечки, як то на давних образках чорні мурини холодять великими віялами царів та цариць. Егеж, він, Петро, тут у себе в саду свій цар. Тут ніхто не має йому до розказу. Навіть вийт і коршмар в одній особі Кирило Смичок не має тут права, ніякогісінького!

— Господар, що живе по християнськи, точно свої податки платить, такий самий пан як перший ліпший цар. Або ще й більший, бо ось царів скидають, а мене з хлбороба ніхто не скине — бурмотів собі під носом Петро й потягнув добре з люльки, а потім випустив носом цілі хмари диму.

— Ніхто, ніхто не сміє, ніхто не має мені тут до розказу, — розпалювався він усе більше й дальше пакав люльку.

Нараз перед Віхтиковою хатою замітив kota Петра, свого теска. Котюга сидів на камені перед хатою та мився пе-

редньою правою лабкою. Мабуть і він добре підів собі, бо можна було бачити по ньому, що був вдоволений. І справді лежав перед ним до половини зіджений щур.

На цього „Петра“ давно вже загнуб був гачок справжній Петро. Уже здавна рішив він дати цій „чорній звірюці“ добру пам'ятку. Та мудре звіря було недовірчиве й виминало його з острахом. Та сьогодні якось наче зівсім не боявся кіт Петра Андрухового.

„Віхтик“, Петрова кудлата собака, лежала у ногах свого пана та кліпала одним оком до бжіл, що жуміли в верховітті грушки й так не давали собаці спокійно куняти. Ця собака перебрала від свого пана ненависть до всего, що тільки було в Віхтиковому домі й так само з котом, що мився теперечки, жила в безнастанній війні. Та кіт не був боягуз. Мабуть свідомий свого страшного оружжя, що його вживав у важкій скруті проти своїх противників і не раз виходив переможцем. Та звичайно всеж таки вважав кіт кращим великими скоками утекти перед сильними й гострими зубами собаки, бо як вона напавду розлютилася, то котови не було пардону, тоді треба було скоро шукати захисту на дереві, або на даху, щоб не стати жертвою страшних зубів лютої собаки.

(К. 6.)

безлюдний острів. Корабель пішов під воду.

Катастрофа двох літаків.

В Каліфорнії в Сан Діго зударився в повітрі і впав з висоти 700 метрів два американські літаки. В часі тої катастрофи 6 осіб понесло смерть.

Пішов у відставку.

З Москви доносять, що один з найвпливовіших противників Сталіна, а це, предсідник всерадянського союзу, Томський має уступити з свого уряду. Його уступлення означає нову велику поразку большевицького диктатора Сталіна.

Переговори між Малою Антантою і Польщею.

Держави М. Антанти та Польща переговорюють в справі знесення паспортних віз між цими державами.

Доля чужинців в Китаю.

З причин вічних неспокоїв та домашніх війн, які тривають в Китаю, чужинцям приходится переживати різні страхотти. В останньому часі чужинці, що мешкають в північно-західній провінції Гонак через кілька днів находилися під огнем китайських військ. Зокрема один представник англійської торговельної місії переживав правдиві страхотти. Його пірвали китайські жовніри, ранили списом, привязали голого до стовпа без поживи й води. Завдяки щасливому випадкові вдалося йому втіти й схоронитися в одній закордонній місії й цим самим врятувати себе від неминучої смерті.

Де Чічерін?

Берлінська преса, яка писала про таємничий виїзд Чічеріна доносить, що

Чічерін не виїхав закордон, але до німецької купелевої місцевості Вісбадену.

Повстання в Грузії.

В полудневій Грузії вибухло грізне повстання селян проти большевицької влади. Народний сов. комісар завізав військовою поміччю з Росії та змобілізував усіх членів грузинської комуністичної партії.

Арештують за навчання релігії

В Дніпропетровську арештовали большевики сімох професорів педагогічного інституту під замітом виховування молоді в релігійній душі та за посіщення з молоддю церков. Внедвзі стануть вони перед судом.

— о —

о. СТЕФАН КОВАЛІВ.

У відповідь сектярським баламутам

В нинішніх часах вештається між нашим народом багато різних пройди-світів, які стараються підкопати у людей віру в Бога та вірність до нашої св. Церкви.

В тій цілі заходять вони в розмови з людьми, яких заохочують до відступства від нашої віри та до вписування у різні ніби релігійні секти. Послугуються вони при тій роботі різними книжочками й газетами, які даром розпихають між народ. Ті книжочки й газети, писані різними сектярами — недоуками, висмівають правди нашої віри, та поширюють різні баламутні, фалшиві „науки“. Дуже часто голосять ті сектярі, що „нема пекла“. Роблять се тому, щоби люди визбувалися страху перед Божою справедливістю за грішне життя й лекше

давали вмотати себе в погубні сектярські сіти. Щоби читачі „Правди“ вміли дати належну відповідь на того рода сектярські баламуцтва, пишемо в нинішній статті дещо про існування пекла.

1. Що є і мусить бути пекло, що мусить бути якась кара для людей за їх гріхи, стверджує се загальне переконання людського роду. Усі погани, ба навіть і дикі народи вірять в загробове життя, вірять, що існує кара для чоловіка злого по смерті. Віру в існування пекла знаходимо у всіх народів, навіть у найдикших. Признають се учені, а навіть і недовірки, котрі твердять, що не було ніколи народу, котрий не віривби в існування пекла. Цельзій, завзятий ворог християн, каже: „Християни слушно вірять, що ті, котрі ведуть життя святе, по смерті отримають нагороду, а злі терпітимуть вічні карі.“

2. Кождий чоловік може розумом поняти, що мусить бути пекло. На землі діється багато злого; бачимо нераз, що зло часто безкарно уходить. Стільки людей, обмотаних наче сіткою своїми пристрастями, снує пражу свого життя заєдно на один і той сам лад: вони глумлять собі з Бога та Його заповідий і в такому стані тривають аж до смерті. Авжеж ясною є річю, що чоловік, котрий зійде з цього світа в смертних гріхах, не помирившись з Богом, мусить понести кару по смерті і не може бути в небі разом із тим, котрий через ціле життя жив праведно. Бо і невжеж один кінець мавби бути і добрим і злим? Сам розум нам каже, що доля тиранів, котрі проляли стільки невинної мученичої крові, доля розпустників, злодіїв, гнобителів, та пияків не може бути такою, як людей, котрі живучи добре, терпіли нужду і недостаток та зносили терпеливо переслідування, кривди і тер-

К. К.

12

Св. Апостол Павло

Немило було Павлові це. І він питається в Лідії:

— Скажи, будь ласка, що за одна оця дівчина. Вже кілька днів ходить усе за мною та кличе, що ми слуги Бога Вишнього.

А Лідія на це:

— Вона служить тут в одного городянина. Вона приносить великий зарібок своїм панам ворожбою.

На другий день зустріла їх знов дівчина й кликала, як звичайно:

— Ці люде — слуги Вишнього Бога, що проповідують нам шлях спасення.

Розсердився Павло, обернувся тай закликав духові, що був у ній:

— Приказую тобі ім'ям Ісуса Христа, вийди з ньої!

І в цій хвилині дівчина успокоїлася й не ворожила вже від тоді.

Як побачили її господарі, що пропала надія на зарібок, напали з підпаленими людьми та схопили Павла та Силу й потягли їх на міський майдан до старшин города.

— Ви прийшли тут тривожити нарід! — викликували грізно до Павла й Силу! — Постривайте, відповісьте за це перед нашими воїводами. Як привели їх до воївод, казали:

— Ці люде вельми трівають город наш. Вони Жиди й повчають звичаїв, що їх не годиться нам приймати, ані робити, бож ми Римляни.

Як почув народ, що вони Жиди, став кричати:

— Геть їх, геть цих проклятих Жидів. Покарайте їх — кричали воїводам — виж на те тутечки є, щоб ладу берегти.

І роздерли воїводи одяги на Павлі й Силі й казали сторожі бити їх.

І схопили їх та били аж до крові, а потім повкидали в темницю. Воїводи дали наказ темничникові:

— Пильнуй їх добре. Як утечуть, ти відповіш головою за них.

— Добрі це вже мусять бути птиці, коли аж смертю грозять мені за них — подумав темничник і повів Павла та Силу в саму середню темницю та позабирав ноги їх в колоди.

То було вечером. Змучені та скатовані Павло та Сила позасипляли, а в опівночі збудилися та славили Бога пісню.

І чули їх вязничники.

Нараз почався великий землетрус, так, що аж захиталися підвалини вязниці. І з лоскотом повідчинялися всі двері та поспадали з усіх вязнів кайдани.

Землетрус і грімкий лоскіт дверей збудив темничника з твердого сну. Він зірвався з постелі й побіг під двері вяз-

ниці. Як побачив відчинені двері темниці, мов не той став, рвав на собі волосся з жаху та кричав:

— Боги, боги! Я пропав, я пропав! Завтра рано смерть жде мене. Повтікали всі вязні! Та на віщо ждати мені нещасному завтрішнього дня. Зараз тепер зроблю собі смерть сам, власною рукою!

І добув меча та хотів пробитися. Аж тут із вязниці роздався грімкий голос:

— Не роби собі нічого лихого, бо ми всі тут!

Це кликав так Павло. Вязничник ухам своїм не йняв віри:

— Чи я справді чую голос вязня з вязниці, чи причувається мені? — думав у непевності — Подай світло скоріш! — скрикнув до служниці.

Служниця засвітила оливну лампу й він узяв її та бистро подався до вязниці. Увесь трясся, як убіг в середину, де сиділи вязні, що за них грозили йому смертю. Павло й Сила сиділи спокійно, хоч ноги їх були вільні, не в колоді.

Вязничник припав до них:

— Добродії мої — каже — ви врятували мене від смерті! Я вірую тепер, що ваша правда, що ви невинно терпите — бо сильний Бог ваш! Скажіть, що мені робити, щоб спаситися?

А Павло каже йому:

— Віруй у Господа Ісуса Христа, то спасешся ти й дім твій!

піння. Коли вже на землі карає суд злочинців в'язницею а навіть смертю, неможливо, щоби Бог безкарно дарував грішникам гріхи. Бог має також в'язницю для проступників Його заповідий, а сею в'язницею є пекло.

3. Існування пекла **доказує** на багатьох місцях **св. Письмо** Старого і Нового Завіта. Ісус Христос в своїх науках часто говорив виразно про пекло. І так дуже ясно зображує в притчі про богача і Лазаря, де говориться, що душу помершого Лазаря занесли ангели на лоно Авраама, а душа розпусного богача дісталася до пекла. Також в Євангелію св. Матея Христос виразно говорить, що по страшнім суді скаже до грішників: **„Ідіть від мене прокляті в огонь вічний, приготований діаволу і його ангелам... І підуть сі на вічну муку, а праведники в житті вічні“**. (Мат. XXV, 41, 46). Всі пророцтва Христові про муки, воскресення, вознесення, збурення Єрусалиму сповнилися; отже Його вискази про пекло сповняться з цілою певністю.

Нема отже ніякого сумніву, що Христос навчає своїх вірних про існування пекла. На тім однак не перестає, але поясняє докладніше, чим то пекло є, як довго має воно тревати і як страшні є муки осуджених. Як при смерті душа відлучається від тіла, так будуть прокляті відлучені від Господа Бога. (Мат. XXV, 41). Вони будуть знаходитися в вічнім конанні і ніколи не зможуть вмерти, хоч будуть бажати вмерти. І в св. Письмі говориться, що грішники будуть бажати вмерти та смерть втече від них. Боже-ствений Спаситель так говорить про вічні муки грішників: **„Ліпше тобі калікою увійти в життя, як обі руки маючи, відійти в пекло, в огонь негасаючий, де їх червак не умирає і огонь не вгасає“**. (Марк. IX, 43—44). Ісус Христос називає

пекло вічною тьмою, в котрій є плач і скрегіт зубів. Далі каже, що відкинені мають **„зв'язані руки і ноги“**, аби вказати, що не мають свободи, але є приковані до одного місця. **„Зв'яжіть йому руки і ноги і вкиньте його в тьму кромішню; там буде плач і скрегіт зубів“**. (Мат. XXII, 13). Ісус Христос говорить, що муки в пеклі є страшніші від найприкріших терпінь, які чоловік може мати на землі.

Невжеж ясніше і виразніше міг Ісус нас навчити, що пекло є, що воно вічне, що полягає на карі негасаючого вогню? Але прокляті не будуть терпіти однаконо. Їх карі будуть відповідати якості, кількості і величині гріхів. Чим більше ласки змарнував чоловік, тим більша буде його кара.

Пекло є місцем і рівночасно станом душі. Як місце знаходиться пекло під землею (нижше світа видимого). Пекло є відділене зовсім від неба і велика пропасть знаходиться поміж тими обома місцями. (Лук. XVI, 26). Яко стан душі пекло є неначе продовженням того стану, в яким знаходиться душа грішника в хвили смерті. Прокляті не мають в пеклі ніяких утіх. Вони не мають нічого, що моглоб їм дати спокій, радість або щастя. Їм не присвічує вічне світло, Господь Бог, вони знаходяться в вічнім страху і тривозі. Зате мають всьо, що називається терпінням і всьо, що терпіння приносить. Їх душі мучить безстанна грижа совісті. Їх окружає вічна темнота, бо вони відділені від Господа Бога, котрий є жерелом всякого світла. Палаючий огонь пече їх безустанно і ніколи не вгасає. Їх огортає страх і розпука, бо ті муки тревати будуть вічно і ніколи не будуть менші ані лагідніші. Як тяжко мучить їх свідомість, що й во-

ни могли бути в небі, що дуже часто упоминав їх Господь Бог, св. Церква, сповідник і родичі, щоби калялися, а вони були рівнодушні на ті упінення. Многі люди, що поповнили ще тяжші гріхи, уратували свої душі і тішаються вічною щасливістю в небі, а вони не хотіли покаятися і самі зробили себе на віки нещасливими.

4. Також і апостоли навчали про пекло. Св. ап. Павло в другім посланні до Солунян навчаючи, яка доля жде грішників по смерті, каже, що ті, „котрі не знають Бога і котрі не слухають Євангелія Господа нашого Ісуса Христа, приймуть вічну муку в погибелі“ і що Ісус „віддасть їм пімсту в огненій полумині“. (II. Сол. 1, 8—9).

5. За наукою Ісуса Христа і апостолів навчає завжди те саме і **св. Церква**.

Св. Полікарп, коли поганський суддя грозить йому огнем, відповідає: „Ти мені говориш про вогонь, що горить тільки годину, а відтак гасне. А чи знаєш ти про ту полумину, котра по будучім суді є призначена для безбожних, аби їм бути карою на віки“. Св. Іриней, котрий жив в II. столітті, так пише: „Кара тих, що не вірять Божому слову, є вічною“. Св. Кипріяні каже: „Пекло безодпочинно горіюче палитиме осуджених і муки їх нізвідки не матимуть ні спочинку, ні кінця“. Св. Іларій повідає: „В пеклі нема супкою ночі“. А св. Григорій В. пише: „Осуджені мають смерть без смерті“.

Інші Вітці Церкви, як св. Василій В., Єронім, Августин, пишуть також в своїх ділах про пекло, як про кару вічну. Виразом сеї віри і науки св. Церкви є Символ віри св. Атаназія, в котрім читаємо: „Ті, котрі ділали зло, підуть у вічний огонь“.

— Добродії, вірю вже, та не знаю ще науки вашої — відповів покірно в'язничник. Тимчасом зібралися всі домашні кругом них. І Павло та Сила стали коротко вияснювати Христову науку. Всі слухали уважно та пильно.

Як скінчили каже в'язничник:

— Мужі святі, позовільте, що побиваю вам рани ваші.

І пообмавив їм рани тай каже:

— Добродії, коли я достойний ласки Божої, то охрестіть мене й усіх моїх.

— Достойний ти й усі твої, бо бачу сильну віру в вас.

І Павло й Сила таки зараз охрестили всіх.

— Тепер, святі мужі, не погордуєте столом моїм, коли я вже християнин. Прошу вас до себе в хату. Прошу, живіться, чим хата богата. Не відмовте мені, добрі люде.

І казав жінці заставити стіл, чим має найкращим.

І жінка метнулася в пекарню тай небаром пишалися на столі страви й вино.

— Я такий радий, такий втішний — говорив в'язничник — мов наново на світ народився.

— Ти таки народився наново — сказав йому на це Сила — бо перше ти був мертвий духом у поганстві, а тепер відродився в Христі.

І веселився темничник і всі домашні аж до ранку.

Рано почули стук у двері.

Темничник вийшов і питає:

— Хто там?

— Це ми від воївід — почув темничник зза дверей.

Холодний піт облив відразу темничника:

— Це певно за в'язнями прийшли паличники — подумав у тривозі не за себе, а за в'язнів.

Та тут один із паличників знов:

— Присилають тобі воїводи приказ: „Відпусти цих людей Павла та Силу!“

У в'язника дух вступив і він уже сміло питає:

— Відкіля така зміна, чому відпустити їх?

— Не знаю — каже один із паличників — досить, що веліли випустити їх. А другий на це:

— Я чув, що сьогоднішній землетрус злякав їх — думають, що це з причини цих ув'язнених. Жидів землетрус, чародіями вважають їх.

В'язничник не питав уже в них ніщо тільки побіг до Павла й Сили сповістити їх про це, що має випустити їх на волю.

— Гості мої любі — каже в'язничник до них — дуже, дуже тішуся: веліли воїводи випустити вас на волю.

А Павло на це:

— Довідалися певно, що ми римські горожани. Ми так не вийдемо! Били нас

прилюдно, неосуджених людей римських, а тепер потайки виганяють нас. Іди й перекажи їм, що нехай самі придуть і виведуть нас.

В'язничник пішов до воріт і сказав це паличникам.

Паличники відійшли сповістили воїводам, що відповіли в'язні.

Злякалися воїводи:

— Що ми наробили? Вони Римляни? — говорили один одному. — Що нам тепер робити?

— Ходімо до них самі, так як вони жадають та просімо їх, щоб вийшли від нас.

І прийшли до в'язниці та просили їх:

— Простіть нам, ми не знали, що ви Римляни.

На це Павло:

— Треба було спитати заздалегідь, заки взялися неславити нас прилюдно.

— Та між бачимо, що наша вина — каже один із воїводів — та щож, що раз зроблене не завернеш. Просимо в вас прощення й зараз, щоб ви вийшли від нас, а то готово прийти до заворушень.

— Ми вийдемо — каже Павло — та ви вдруге будьте обережніші.

І вийшли з міста.

Каже Павло до Сили:

— Тут над Чорним Морем є багато колоній. Треба нам і тут засіяти правдиве зерно Христової науки.

(Дальше буде).

Віру в пекло оголосила виразно св. Церква на многих соборах і ся наука є догмою, т. є правдою, в яку не вільно навіть сумніватися.

3 церковних справ

Папський ювілей.

З нагоди 50-літнього ювілею священства теперішнього Папи Пія XI. світська й латинська духовна влада улаштували в неділю 21. квітня с. р. ряд величавих торжеств у цілій Польщі. По всіх більших містах лат. єпископи відправляли торжественні богослуження, в яких узяли участь державні достойники, представники всіх урядів і війська та вся польська інтелігенція. Тогож дня відбувалися численні святочні академії в честь Достойного Ювілята. На всіх урядових будинках вивішено крім державних також папські, біло-жовті прапори. Всі ті торжества мали чисто польський маніфестаційний характер.

Вся українська греко-католицька суспільність та духовенство відсвяткували величаво сей Ювілей скорше, бо в попередніх місяцях, після розпоряджень трьох галицьких Єпископських Ординаріятів.

Нечуване здичіння

В суботу 20. квітня с. р. два статутів товариства польських академіків уладили у Львові велику забаву в одній великій передміській коршмі. В часі тої забави прийшло до сварки між обома товариствами, яка незабаром перемінилася в грізну бійку, в якій взяло участь около сто академіків. Билися палицями, кріслами, столами, а навіть здоровезними шаблями — рапірами, — яких уживають польські студенти при всяких академічних парадах. Впало навіть кільканадцять револьверових стрілів. Отсей кривавий бій тривав годину. Жертвою його впало кільканадцять осіб. Лекше ранені чим скорше повтікали до хати. Много ранених заосмотрили приватні лікарі. Кількох тяжко ранених забрало ратункове поготівля. По півночі прибув на місце бою кінний відділ поліції — та не застав уже нікого. Оглянувши цілковито знищену коршму, яка остала мов по татарським нападів. Коршмар поніс шкоди на кілька тисяч золотих.

Так ось „забавляються“ польські академики, які замість пильнувати книжки виправляють такі дикі „забави“.

Описана подія, в звязи з іншими подібними „геройськими подвигами“ інтелігентної польської молоді — кидають дуже темне світло на моральну й культурну уroveň нинішнього польського студентства високих шкіл.

Обовязком університетської влади є провирити, чи отся суботнішня „забава“ двох статутів академічних товариств дасться помістити в „рямці“ їхніх статутів та підняти заходи до зменшення згіршаючого здичіння.

Грізна пожежа

В суботу дня 20. квітня с. р. село Путяти і, коло Городка ягайлонського навістила грізна пожежа. Наслідком хибної будови комина в одній хаті вибух вогонь, який в одній хвилі обняв хату й господарські будинки та перекинувся на сусідні обійстя. Наслідком сильного вітру пожежа поширилася скоро майже по цілм селі, так, що не далось її спинити. На поміч прибули вогневі сторожі з Городка, Дубаневич, Долинян, Милитина, Волча й Браткович. Із важким трудом удалося згасити шалючий вогонь. Та мимо так сильної помочі, жертвою пожежі впало 24 хат, 50 господарських будинків, які згоріли до тла враз із мертвим інвентарем та 11 штуками безрог. Жертв у людях на щастя не було. Всі хати, з винятком двох нових були заасекуровані.

ДОПИСИ

РОКШИЦІ. (Доки воно так ще буде?) Не добре діється в наших Рокшицях, Деякі люди забувають зовсім про Бога. Найгірші ті, що були в Росії в неволі. Вони бунтують усіх людей. Ріжні дурниці виговорюють про Бога, віру та про людську душу. Де вони в темній Росії такого „розуму“ набралися, що аж наше село хочать „просвіщати“, та ще й як! Коби до чого доброго й пожиточного вони були такі цікаві, а то ні! Ось кооперативи не маємо в наших Рокшицях, бо нема єдності. Оті „просвітители“ замість взятися до того пожиточного діла, дурниці людям верзуть та ще злостяться, як хто сміється з тих мудрагелів та не слухає того, що вони верзуть. Та й наша читальня „Просвіти“ не розвивається, бо наші люди були такі недбалі та неосторожні, що позволили самим сельробам вийти до Виділу Читальні. Сам пан Голова читає безбожну, брехливу сельробівську газету, якої розумні люди й на очі бачити не хочуть. Кажуть йому люди за „Місіонара“, а він з того сміється. Кажуть йому члени спровадити зі Жовкви від ОО. Василян пару книжок — а він каже, що тих книжок не варта читати — та не слухає членів. Не хоче того знати, що село не ставило читальні для пана Голови та його чесної компанії, але для себе та хоче в читальні почувти щось доброго, а не якісь большевицькі дурниці.

Аж тепер пізнають люди, в які руки віддали тую Читальню, яка тільки нашої християнської праці коштувала. Дасть Бог, що на других читальняних зборах викуємо з Читальні того большевицького духа, який у ній запанував, та що до Виділу вйдуть уже люди поважні й розумні, які будуть уміти пошанувати нашу християнську віру і не будуть висмівати те, що наші батьки й діди шанували і ми шануємо.

Бо то вже стид і ганьба для цього села, щоби пару безвірків командувало селом, як самі хочуть, не допускали до реколекцій, на які ми хо-

тили в 1928 р. запросити ОО. Василян, та не допускали до відправи маєвого богослуження!

Іх то робота, що в церкві в часі відправи нема тих, котрі там бути повинні, а за те, де в селі які музики то нема місця рушитися, чи то в хаті, чи в коршмі!

І що доброго впровадили ті сельробівські „команданти“? Вже в нашім селі навчили вони людей цілими ночами грати в карти. Та й їх торобота, що деякі нерозважні люди починають вирікатися нашої Матери Церкви та пристають до тої якоїсь нової „віри“, яку видумали якісь мудрагелі аж у Америці, та яка немов зараза замандрувала аж до нашого сусіднього села Брилинець.

Ось такі то гаразди в наших Рокшицях. Але люди вже стямилися. Вже навіть і сліпі в селі прозріли, що та вся сельробівська робота розбиває наше село та приносить йому лише шкоду!

Досить уже накирили нам наші сельробівські мудрагелі. Як не будуть вони сидіти тихо, то громада потрапить їм уже скоро придоптати хвіст.

Рокшицький.

СМИКІВЦІ (Тернопільщина). Писав я вже в „Правді“ про те, як я в церкві зібрав 50 зол. на тацу. По збірці пішли ми з товаришем до о. пароха й сказали, що ми задумали подбати про купно дзвона. Отець духовний похвалили нашу думку та питали, як думаємо це зробити? Я кажу: „Маємо надію, що люде зложать“. Отець духовний проголосили про це в церкві. Думали ми купити стокілевий дзвін. Та на Ганни приїхав до Тернополя дзвонар, а з Тернополя до Смиковець. Так люде зійшлися тай ми взяли замість одного стокілевого два, що важать 322 кг. Кільограм по 10 золотих. Разом оба дзвони коштували 3204 зол. Я дав 50 зол. завдатку, бо більше не було, а решта на шість місяців на сплату, без векся, на слово. І Бог милосердний допоміг, ми вже виплатили. Добровільними датками. Пішли по селі й люде зложили. Я тут скажу, що як хто що хоче зробити, то зробить і Бог все в добрім ділі помагає. І в нас так: початок був дуже трудний, та діло хвалить кінець.

І тепер...

Ой щож то посеред села там сія, Як днем так і нічю як світла зоря? То церковця наша, то Божий дім, То слава Господня сіє в нім.

Як дзвони заграли на тихе село, Якжеж то для серця весело було.

Л. Заболотний.

СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

Замість алькогольних напиктів нехай з нагоди Празника Воскресення Христового на святочному столі кожної української хати і кожного українського Товариства та забавового комітету красується артистично виконана карта „Рідної Школи“, звільнююча від алькогольних напиктів. Такі карти можна набути за попередньому зложенні датку (бодай 2 зол.) в Кружку, або Головній Управі „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10.

Приєднуйте нових передплатників!

Що таке всесвіт

Як повстають і гинуть зорі.

Навіть про повстання землі, що на ній родимося, живемо й умираємо не можемо знати нічого певного.

Що знаємо то це, що нутро землі виказує дуже високі степені горяча та що земля порушається в дуже холодному просторі світа (273° низче зера) й тому саме вчені згідно здогадуються, що земля колись як огняна куля обігала сонце. При допомозі спектральної аналізи¹⁾ й при допомозі розсліду метеорів, що впали на землю знаємо, що земля й інші зорі збудовані з цих самих хемічних складовин. Що на небозводі бачимо зорі всіх степенів розвитку — так як стрічаємо між людьми дітей, дорослих і старців — то здається оправданою спроба звязати ці різні степені разом в одну історію розвитку зір, що відноситься й до нашої землі.

Так здогадуються вчені теперечки. Та, як ми вже згадували, всякі гіпотези, себто наукові здогади вчених, змінюються. Колись пізніше вчені утворять інакшу гіпотезу й дійдуть до нових поглядів.

Початковим станом вважають сьогодні вчені велитенську зоряну мряковину, безладну суматоху менших і більших скупчень пратворива. Твориво безмірно великанської мряковини так ніжно розложене, що його проникає з неослабленою силою світло найдаліших зір і що специфічний тягар²⁾ мряковини, яка поволи кружить у просторі, що в ньому нема зівсім повітря, дуже невеличкий. Коли прийде до згущення цієї мряковини через це, що вона скупчується, то збільшується скорість обороту, зростає тепло аж тіло розпалиться до червоного жару.

Так повстало червоне велитенське сонце, небесне тіло великанської розлогости, та дуже невеличкої ваги. Розвиток тіла поступає далі, тіло корчиться все більше й розжарюється до жовтості, ба й до білості. Та раз мусить вичерпатися цей зріст тепла, бож зоря щораз гущішає й через це трудніше їй втягати в себе тепло, а зате зростає втрата тепла через промінювання. І так зоря знов охолоджується з білості, до жовтості, а потім де червоності, аж вкінці зоря перестає світити й стає для нас невидима на зоряному небі.

Певна скількість таких зір дасться вказати. У менших зір, що до них ма-

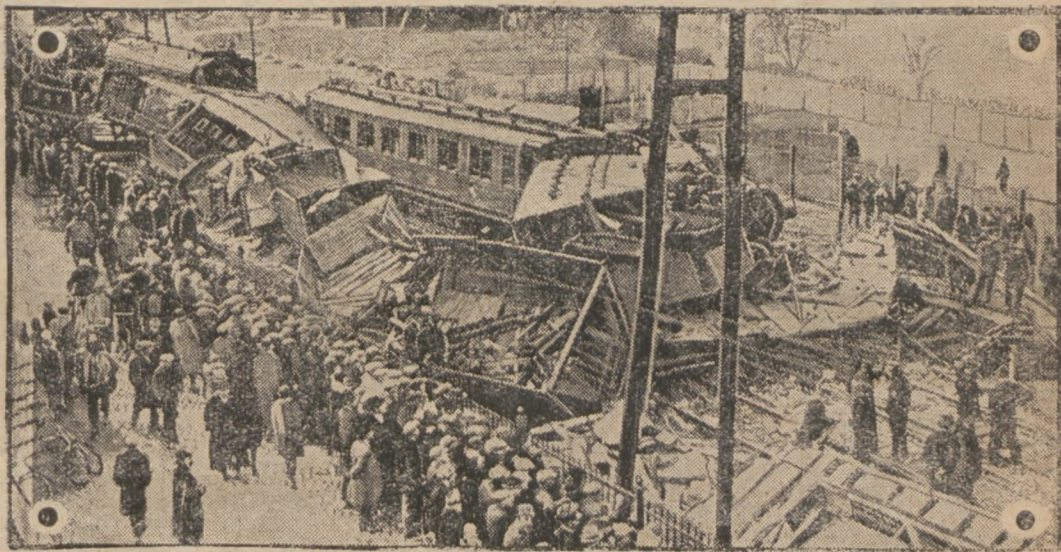
буть належить і наше сонце, вже скоріш витрата тепла була більша, як припинення тепла, так що вони взагалі не дійшли до білості.

Як зорі так корчилися, то разом скорість їх обороту зростала, аж поки не стала тільки, що з розжареної пливкої маси викидувала менші чи більші частини: сонця окружилися планетами. Ці планети невинним бігом ходять кругом матірної зорі. Ходять, чи радше женуть вони так доти, поки через тертя, хоч і дуже невеличке, не зменшиться їх власний рух. Сила тяжкості притягає їх і вони впадають на сонце тай так нагальним ударом дають йому на мільярди літ нові сили й тепло. Також ударенням із іншими сонцями й цим, що сонце, яке остигає або й остигло вже, дістанеться в світову мряковину може воно розжаритися наново, або розбитися назад у мряковину й так наново почати обіг вічного повстання та загибання.

далені від землі на 40, 100 й більше світляних років. Та більшість зір шле до нас своє світло ще з багато більших віддалень. Чумацький Шлях, або Молочна Дорога віддалена на 15 до 30 тисяч світляних літ, а далекі спіральні⁴⁾ мряковини віддалені вже більше як мільярд⁵⁾ світляних літ. Тільки з трудом можемо засвоїти собі думку, що зорі вже від непамятних часів покинули це місце, що на ньому бачимо їх тепер, або тому тисячі літ змінили вигляд, що його ми тепер замічуємо. Неодна зоря може вже давно згасла, а ми бачимо її світло. Це тому, що світло по переміні зорі ще не дійшло до нас доси.

Так розвивається перед нашими очима картина необнятої величини. Сонце обігають планети, зорі, що їх рух дається легко замітити тому, бо вони розмірно не дуже далекі від землі. Відсіля дістали вони назву мандрівних зір, або докладніше сказати: блудних зір. Тому, що вони невеликі, то вони вже

СТРАШНА КАТАСТРОФА

В Бельгії, на залізничній лінії Бріссель-Монс, наїхав поспішний поїзд, що ішов із Парижа, на тягаровий поїзд. Много вагонів розбитих. Зпід румовища добули десять трупів і 30 ранених, з яких деякі борються зі смертю. Образок подає нам вид із місця катастрофи.

Простір, що на ньому відбувається цей розвиток безмірно великий. Наші земські міри не вистають до їх означення. Тому вчені міряють відступами дороги, що її відбуває соняшне світло. Вчені називають шмат дороги на триста тисяч (300.000) на секунду, себто дорогу, що ньюю можнаби 7 і пів разу опоясати землю на рівняку³⁾ світляною секундою. Шістьдесяті цих секунд це світляна хвилина (мінута), а шістьдесяті таких хвилин це світляна година. Двацять чотири світляні години це світляний день і т. д. Коли так міряти, то сонце віддалене від землі на 500 світляних секунд, найблизча стала зоря, що її вчені зовуть „Альфа Центавра“ на південному зоряному небі на $4\frac{1}{3}$ світляного року, а є зорі, що від-

бодай на свій верхні вистигли й не світять уже з власної сили, тільки відсвічують соняшне світло. Всі інші видні зорі це сталі зорі. Хоч вони порушуються зі значною власною скорістю, то тому, що їх віддалення дуже велике, здається, що вони стоять непорушно. І тому саме вчені називають їх стоячими, сталими зорями. Кожна з цих зір, це сонце, що мабуть так як наше сонце має кругом себе ряд планет. Всі сталі зорі правдоподібно творять разом велитенську спіралю, що від її осередка наша соняшня система⁶⁾ не дуже віддалена. Звої спіралі бачимо ми як велитенські струї зір, т. зв. чумацький, або молочний шлях. Далековид, а переді-

¹⁾ Аналіза (грецьке слово) значить: розклад, розбір чогось на основні частини. Спектр (латинське слово) багатобарвний образ, що повстав із розложення безбарвного світла. Розклад переводять заломанням світла в трибичному скляному граляку, або перепускаючи світло крізь одну або більше рівнобіжних вузьких щілинок. Спектор виказує сім головних красок у такому порядку: червона, помаранчева, жовта, зелена, синя та фіолетна — такий порядок красок бачимо й на веселці (дузі), що теж повстає через заломання і відбиття соняшного світла в краплинах дощу. Спектральна аналіза це пізнання при допомозі спектру з яких металів складається якесь тіло.

²⁾ Специфічний (нитомий) тягар показує кілька разів якесь тіло тяжче, як такий самий об'єм води.

³⁾ Найбільше (подумане) коло, що ділить землю на північну й південну півкулю. Довжина рівняка 40068 кілометрів. У місцях, кудю проходить рівняк день і ніч усе рівні.

⁴⁾ Спіральний це слимакуватий, як ідуть гвинти шруби.

⁵⁾ Мільярд це тисяча мільйонів (1000.000.000), а мільон тисяча тисяч. (1000.000).

⁶⁾ Соняшня система це сонце wraz із планетами та їх місяцями.

всім світлинна (фотографічна) плита відкрили людським очам багато спіральних мряковин, що можливо є новими системами світів, що дадуться прирівняти до нашого чумацького шляху.

Побіч цих великих тіл є в просторі світа ще безліч малих і дуже маленьких творів. Найзамітніші між ними це комети, або віхи. Попадеться така комета в обсяг притягання сонця, то її біг спрямовується в подовгасто еліптичну дорогу, на якій вони відвідують соняшню систему в правильних відступах. Величавий хвіст, що його комета розповиває, як наблизиться до сонця — кажуть учені — повстає під натиском промінювання соняшнього світла. Цей натиск начеб то видуває з комети найніжніші частиночки творива. Ще більше притягають нашу увагу огарки зір, камінні відломи ріжної величини. При спаданню на землю розпалюються вони тертям об повітря, що вповиває землю, до ясного полум'я. Більшість їх спалюється. Тільки надзвичайно великі спадають на землю мов велитенські стрільна. Їх зовуть учені метеорами.

(К. б.)

Данилка Сокири слово щире

Заки що зачну писати, перше мушу розказати вам про себе. Цього треба, бо так водиться у світі, де народ живе в просвіті, в гаразді та в добробуті, а не як ми призабуті світом, долею й собою — тому горе в нас горою! Влізе нам біда до хати, а ми зараз шапкувати: „А витайте, панцю милий, може в нас би погостили?“ Й не дивимось що біда та під шапчиною рога, хоч в лякерках нога вкрита, під лякерками копита. Правда, часом на годину й драну убере куртину, як на села йде дурити, людям голови крутити. З копитами лізе в душу тай нас тягне в темну глушину, в озера, трясця, вертепи — жди від нього лиш халепи! Радикал чи упіпист, комуніст він чи селяроб, в кожного кудлатий хвіст до розношення хвороб: сіє ним серед народу тут безбожність, там незгоду, секти тут там кривослав'я... та перо бач розмажав я тай забув геть на потребу, щось сказати вам про себе.

Я є, знайте, душа щира, а Данилко звусь Сокира. Правду в очі всім рубая, нінакого не зважаю: сурдут, гунька, чи жупан, чи ти пан, чи ти Іван, чи кав'яр іш, чи кулешу — всім отверто правду чешу. Одна в мене ціль-дорога: любов правди, віра в Бога, до народу шастя брами! А хто ходить манівцями, нас у нетрі затягає, безпощадно тих рубає, як сокира мое слово, всьому злому нездорово. Такий здавна вже мій рід, такий був мій рідний дід, душа права, душа щира, перший він назвався Сокира. Був рубака він з рубак, а було ось так: в нашій місті шляхтич був як він звався, я забув. Раз у нас рубав патиче, та сокиру в діда зичив, видно свої не було тай покинувши село і сокиру взяв з собою дідову, немовби свою. Через місяць, чи там два, як минулися жнива, він до діда пише листа, щоб позичив ринських триста. Так як звав-

ся, підписався і „де Тонур“ ще додав, такий ніби герб він мав, бо всі шляхтичі гербові, кажуть навіть синьокрові. Дід йому щось відписав, а під сподом підписав: засилаю поклі'н, де Сокира Антін. Делікатно пригадав, щоб сокиру той віддав. І від тої то хвилини вже до нашої родини, отсе назвище пристало, а є роду нас немало! Так вже знаєте хто я, хто родина є моя, тож як зайду вже до хати, сміло можете прийняти, в нетрі вас не запроваджу, добре щиро все пораджу, щоб не впали ви у пута мантия і баламута, я душа отверта, щира, все і всюди ваш...

Сокира.

—о—

Н О В И Н К И

Святокрадство в Клепарові. В Клепарові під Львовом в ночі з 23. квітня с. р. невідомі злочинці поповнили святокрадство. Винявши шиби й викрутивши залізні крати в вікні, вдерлися де місцевої гр. кат. церкви св. Андрія, яку спустошили, шукаючи за грішми. Розбили дві церковні скарбони, повідчиняли шафи й скрині. Забрали зі судохранильніці годинник і дрібну готівку зі скарбон, вчинивши бідній клепарівській церкві шкоди на околом 100 золотих.

Грізна пожежа у Львові. При вул. св. Софії ч. 22, вибухла грізна пожежа в склепі з нафтою. Властителька склепу М. Скиба гріла собі чай на нафтовій лампочці й розлила нафту. В цьому ж моменті полум'я огорнуло цілий склеп. Над склепом зависла гроза вибуху бочок з бензиною та нафтою. Заалармована пожежна сторожа під охороною двох струй води почала спершу виносити бочки з бензиною, а між тим Скиба хотіла врятувати свої гроші та побігла до кімнати. В цьому ж моменті вся одіж почала на ній горіти. Перестрашена жінка кинула всі банкноти й почала втікати. Частину погорілих доларів пожежники врятували, а важко попарену Скибу відвезли до лічниці.

Помер єпископ. У Львові помер б. виленський єпископ, титулярний архієпископ рим.-кат. обряду, о. Кароль Гриневецький в 80-му році життя. Похорони відбулися в четвер.

Речинець подань в справі іспиту зрілості. Львівська кураторія повідомляє, що подання екстерністів в справі допущення до іспитів зрілості в останнім речинці 1929 р. треба з відповідними документами вносити до кураторії найпізніше до 15-го травня 1929 р. Пізніших подань не приймається.

Іспит зрілості в різних гімназіях. Письменний іспит зрілості пічнеться 27. травня у П. приватній гімназії ім. Ів. Франка в Дрогобичі, в УПТ в Яворові, в УПТ в Рогатині, в УПТ в Станиславові. В усіх інших прилюдних і приватних гімназіях іспит зрілості пічнеться 14-го травня.

За глиняні долівки. Департамент здоров'я зарядив у місяці квітні й слідує санітарні інспекції в цілім краю. Інспекції ті будуть звертати в першій черзі всю увагу на те, щоби по селах були вирівнані глиняні долівки по світлицях. Не знати, чи ті долівки треба бу-

де лиш вирівнати, чи покласти на їх місце долівки з дошок.

Повінь у Страдчу. В Страдчу пов. Городок ягайл. перервала вода на ріці стару перегнилу греблю і залила гостинець, що веде з Городка до Янова та повний збіжа магазин місцевого млина. В магазині було тоді 150 сотнарів жита та 4 і пів вагона пшениці. Шкоди дуже великі.

Висіли з поїзду по смерть. На стації Хоросниці коло Судової Вишні сталася страшна подія. З краківського поїзду, який задержався на тій стації, висіли дві жінки: Марія Тиханович і Аврелія Краль, обі зі Судової Вишні. Висіли вони не на правий бік поїзду, а на лівий. В тій хвилині надіхав поспішний поїзд зі Львова. Нешасні жінки попали під його колеса й обі знайшли смерть під ними.

Смерть ізза необережності. Під Станиславом перевозив човном сіно зі залитою водою сіножати 60-літній Гринь Мудрий. В часі тої роботи необережно вихилився з човна, впав у воду і втопився.

Сполошені коні. З Майдану до Станиславова їхали фірою: Михайло Зилук зі жінкою Анастасією та Володимир Петраш зі своєю мамою Гоноратою. Коло Павелча переїжджаючи самохід сполошив коні. В шаленім бігу понесли вони віз та вивернули його в придорожний рів. Ідучі фірою жінки вийшли з тої катастрофи з полонаними грудними містками, а мужчини — зі здоровими синцями на всім тілі.

Покарали лікарів. В Соснівці, в Польщі відбулася цікава розправа проти п'ятеро місцевих лікарів. Обжаловували їх за це, що в грудні 1929 ні один із них не хотів уділити помочі бущому поліцаєви Керковському, який серед ночі дістав грудного вибуху крові і лишений без лікарської помочі протягом пару годин помер. Трьох лікарів засудив суд на гривну по 100 золотих, або по два тижні тюрми. Двох лікарів звільнено від вини.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК, Йосиф Градковський в Дуплиських, пошукує посади від провідної неділі. Добрий дірігент, грає на фісгармонії і має свою власну. Адресувати: Йосиф Градковський, півець церковний, Dupliska p. loco. 2--

МИХАЙЛО ТАНЬЧАК, уроджений в 1900 р у Бистрім пов. Старий Самбір, увечеряє згублену військову книжочку, видану йому через П. К. У. Самбір, 3—3

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ пошукує посади. Вміє вести хор і аматорський гурток. Адресувати: Микола Дудечий, Жизномир, п. Бучач. 1-3

Найтревальші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ**
ПФАУ, Львів, **РИНОК 19.**

386 б. найдешевше, бо вхід через сіню. 34—50